

AZ EGÉSZ VILÁGON OLVASNAK MAGYARUL

*Batthyány Bálinttal, a Batthyány Kultur-Press tulajdonosával
Mélyvölgyi Ildikó beszélget*

Batthyány Bálint 1942-ben született, szüleivel 1956-ban hagyta el Magyarországot. 1996-ban tért vissza. Előtte Zürichben élt, vegyész-mérnökként dolgozott. Három felnőtt fia van, ők Ausztriában, illetve Németországban élnek. A történelmi Batthyány családból származik, nagyapját, Batthyány-Strattman Lászlót ez év tavaszán avatta boldoggá II. János Pál pápa.

– Gyönyörű, történelmi helyen, a budai Várnegyed szívében, a Szent-háromság téren található az irodátok. Inspiráló hatással van munkátokra ez a környezet?

– Mindenképpen. Szeretjük ezt a helyet, még akkor is, ha nem olcsó az iroda bérlelése. De ügyfeleinknek, a külföldön élő és hazalátogató magyaroknak, különösen ilyenkor nyáron, talán ez a legkellemesebb hely a városban. Szerencsés véletlen, hogy rátaláltunk erre az irodára, és reméljük, még sokáig maradhatunk.

– Éveken keresztül Zürichben éltél. Milyen kapcsolatod volt a magyar irodalommal, a magyar sajtóval? Hogyan lehetett magyar könyvekhez, újságokhoz jutni?

– Soha nem vesztettem el a kapcsolatot a magyar a nyelvvel, de ezt inkább amolyan privát kapcsolatnak nevezném. Más szakmából kerültem a könyvterjesztésbe. Akkoriban magyar könyveket úgy tudtam beszerezni, hogy évente kétszer-háromszor hazalátogattam, és teleraktam az autóm csomagtartóját könyvekkel. Nem volt nehéz feladat, még a vámosok kicselezését is könnyen megoldottam. Nagyon olcsók voltak a könyvek. Ma már nem tudnánk ilyen könnyedén megtenni, ha az anyagiakra gondolunk. Az újságokat pedig Zürichben a központi helyeken, az állomásokon, az újságárusoknál lehetett kapni. Persze csak a legnépszerűbbeket, például a Népszabadságot, a Magyar Nemzetet, a Nők Lapját. Ez a lehetőség a kilencvenes években megszűnt. Nem volt kifizetődő, mert kis példányszámmal nagy volt a ráfizetés.

– Később létrehozta Batthyány Kultur-Press nevű céget. Milyen céllal indította útjára ezt a vállalkozást? Hogyan működik napjainkban?

– Mint már említettem, hirtelen eltűntek Zürichből a magyar újságok, kiadványok. Egy magyar barátommal megérdeklődtünk, mi a helyzet Magyarországon, és rátaláltunk a Kultur nevű cégre, amelyet később mi folytattunk. Biztosak voltunk benne, hogy nekünk majd sikerül megoldanunk a problémát. Nagy reményekkel kezdtünk napilapokat szállítani Svájcba és Németországba. Ezzel párhuzamosan elkezdtük erősíteni az előfizetői bázist. A vállalkozás elindításának fő oka tehát az volt, hogy nem lehetett magyar napilaphoz jutni Svájcban. Tudtuk, hogy van rá igény, de sajnos féléves próbálkozás után számunkra is kiderült, hogy nem tudunk lényegesen változtatni a helyzeten.

– *Honnan érkeznek a megrendelések?*

– Gyakorlatilag a világ minden országából. Persze van, ahonnan több megrendelés érkezik, például Nyugat-Európából, az Egyesült Államokból. De megy postánk Kanadába, Japánba, és vannak ügyfeleink Kínában, Ausztráliában, Dél-Amerikában is.

– *Van-e lényeges különbség a különböző országok megrendelése között?*

– Nem mondhatnám. Megrendelőink részben kint élő magyarok, magánemberek, de jelentős az intézmények, egyetemek, könyvtárak vagy nagyobb nemzetközi sajtóügynökségek felől érkező megrendelések száma is. Előfordul tehát, hogy olyan terjesztőkkel állunk kapcsolatban, akik egyetemeket és könyvtárakat látnak el. A különbség ott érzékelhető, hogy ezek az intézmények színvonalasabb irodalmi illetve tudományos lapokat rendelnek, míg egyéni előfizetőik inkább a szórakoztató, népszerű kiadványokat keresik.

– *Az évek során megfigyelhető-e valamilyen változás a megrendelésekben?*

– Sajnos azt kell mondanom, hogy minőségi változás pozitív értelemben nincs, mennyiségi változás, pontosabban csökkenés viszont megfigyelhető. Manapság egy napilap kiküldése nagyon drága. Csak kevesen engedhetik meg maguknak a napilapok egyéni előfizetését. Persze intézmények, könyvtárak, amelyek valamilyen anyagot gyűjtenek, továbbra is rendelnek. Az egész szervezés kérdése, de a mennyiségen nehéz változtatni.

– *Tudjátok-e befolyásolni a megrendeléseket? Elfogadják-e a megrendelő, ha ajánlotok nekik egy-egy könyvet, folyóiratot?*

– Teljes mértékben. Gyakran késve kapunk hírt egy újság létezéséről. Művészeti, irodalmi, speciális műszaki témájú kiadványokról nehéz információt gyűjteni. Amikor rendelkezésünkre áll a lap, végig gondoljuk, kik lehetnek a potenciális megrendelők, elküldünk nekik egy-egy mintapéldányt és várjuk a reakciókat.

– *Milyen a kapcsolatokat az olvasókkal?*

– Abszolút bizalmas. Szerkesztőségünkbe szinte naponta hoznak be – előfordul, hogy maguk a szerzők – kiadványokat, és megbíznak a mű terjesztésével. Most már benne vagyunk a köztudatban, sokan tudják, hogy a mi cégünk vállalja a honi sajtótermékek külföldi terjesztését. Igyekszünk reklámtevékenységet is folytatni, de például a könyvek esetében nagyon kevés a konkrét megrendelés.

– *Saját kiadványon gondolkoztok-e?*

– Már meg is valósítottunk egyet. Ami lehet hogy egyben az utolsó is, még nem tudjuk. 2002-ben adtuk ki, *Az ezredforduló Magyarország a világsajtó tükrében* címmel. Máris levontuk azt a tanulságot, hogy nem fektettünk elég hangsúlyt a marketingre. Ebben a kiadványban összegyűjtöttük azokat a különböző országokban Magyarországról megjelent cikkeket, amelyeket mi fontosnak tartottunk. Mi gyűjtöttük, mi válogattuk, ez a kiadvány elég szubjektív. Mégis megpróbáltunk objektívek maradni: mind pozitív, mind negatív szemléletű cikkeket beválogattunk. Minden cikk az eredeti nyelven kívül magyarul és angolul is szerepel (ha éppen nem angolul íródott). Felmerült az ötlet, hogy tegyük sorozattá e kiadványt. Sajnos minden évben nem tudnánk megjeleníteni egy hasonló könyvvel, mivel rengeteg munkával jár. Kétévente már elképzelhető. Ez a könyv formájú cikkgyűjtemény külföldieknek és magyaroknak egyaránt érdekes lehet, ezért fordítottuk le több nyelvre is. Kisebb kiadványok megjelenésére is nyitottak vagyunk.

– *Hányan dolgoznak a cégnél?*

– Heten vagyunk, mint a gonoszok. Jelenleg ennyi ember munkájára van szükségünk. Optimisták vagyunk, és reméljük, hogy még sokáig tudjuk folytatni tevékenységünket, ami nem egyszerűen csak a megélhetésünket biztosítja, hanem küldetés is számunkra, hiszen a magyar nyelvet, kultúrát terjesztjük a világban. Nekem például ez a legkedvesebb állásom. Persze van a munkának unalmasabb része is, de az eltörpül a szellemisége mellett. A visszajelzésekből is érezzük, hogy fontos, amit teszünk. Például a washingtoni Kongresszusi Könyvtárral (Library of Congress), amely a világ egyik legnagyobb könyvtára, remek a kapcsolatunk. Dolgoznak ott magyarok is, de mi egy amerikaival állunk napi munkakapcsolatban. A velünk való munka hatására most nyáron Debrecenbe utazik egy hónapra a nyári egyetemre magyarul tanulni!

– *A gyermekeidnek milyen a kapcsolata a magyar nyelvvel?*

– Mind a három fiam német nyelvterületen él, ezért érthető, hogy a mindennapjaikban az írott magyar nyelv nem játszhat főszerepet. De nagyon szépen beszélnek magyarul. Olvasni viszont keveset olvasnak. Kötődésük Magyarországhoz egyre erősebb, valószínű, hogy ez a koruknak is köszönhető. A legidősebb fiam most fog diplomázni Zürichben, a Filmművészeti Főiskola rendező szakán. Húsvétra elkészült diplomafilmjét részben Magyarországon, a Káli-medencében forgatta. A zürichi magyar emigrációról szól ez dokumentumfilm. Elképzelhető, hogy egyszer ők is bekapcsolódnak valahogy a munkámba.

BALASSI
BÁLINT
INTÉZET